

УДК: 378.016:615.03]:615.15-057.85

доктор медичних наук, Білай І. М., кандидат фармацевтичних наук,
Остапенко А.О., кандидат фармацевтичних наук, Демченко В.О., кандидат
медичних наук, Красько М.П., Михайлюк Є.О.

Запорізький державний медичний університет

ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОТЕРАПІЇ ПРОВІЗОРАМ-ІНТЕРНАМ

Основним завданням вивчення фармакоterapiї є освоєння провізорами-інтернами принципів лікарської терапії окремих захворювань, формування знань і умінь за поданням консультативної допомоги лікарям і хворим в проведенні ефективної і безпечної фармакоterapiї з врахуванням можливих побічних ефектів лікувальних засобів.

Ключові слова: фармакоterapia, провізори-інтерни, післядипломна освіта.

*доктор медицинских наук, Белай И. М., кандидат фармацевтических наук
Остапенко А.А., кандидат фармацевтических наук Демченко И.О, кандидат
медицинских наук, Красько Н.П., Михайлюк Е.О.*

*Преподавание фармакоterapiи провизарам-интернам / Запорожский
государственный медицинский университет, Украина, Запорожье*

Основной задачей изучения фармакоterapiи является освоение провизорами-интернами принципов лекарственной терапии отдельных заболеваний, формирование знаний и умений по представлению консультативной помощи врачам и больным в проведении эффективной и безопасной фармакоterapiи с учетом возможных побочных эффектов лекарственных средств.

Ключевые слова: фармакоterapia, провизоры-интерны, последипломное образование.

doctor of medical Sciences, Bilay I. M., candidate of pharmaceutical Sciences Ostapenko A.O., candidate of pharmaceutical Sciences Demchenko V.O., candidate of medical Sciences, Krasko M.P., Mikhailuk E.O.

Teaching pharmacotherapy pharmacists-interns / Zaporizhzhia state medical university, Ukraine, Zaporizhzhya

The main objective of studying pharmacotherapy pharmacists-interns is the development of principles of drug therapy of certain diseases, the formation of knowledge and skills in the presentation of advice to doctors and patients in an effective and safe drug therapy, taking into account the possible side effects of drugs.

Keywords: pharmacotherapy, pharmacists, interns, postgraduate education.

Вступ: Фармакотерапія вивчає основні принципи лікування хворої людини за допомогою лікарських засобів. Фармакотерапія базується на досягненнях клінічних, теоретичних дисциплін, експериментальної та клінічної фармакології, прогресі сучасної медичної науки [4]. Рациональне та безпечне використання лікарських засобів в практичній медицині неможливе без знань властивостей, механізму дії, їх фармакокінетики, біохімічних взаємодій лікарських препаратів з системами організму хворого та ін.

Для підвищення якості знань провізорів-інтернів розроблена єдина структура практичних занять, що включає контроль вихідного та кінцевого рівня знань, самостійну роботу провізорів-інтернів, практичну частину та тестовий контроль [2].

Основним завданням вивчення фармакотерапії є освоєння провізорами-інтернами принципів лікарської терапії окремих захворювань, формування знань та вмінь по одержанню консультативної допомоги лікарям та хворим у проведенні ефективної та безпечної фармакотерапії з урахуванням можливих побічних ефектів використовуваних лікувальних засобів [1].

Мета: практичних занять з фармакотерапії є формування у провізорів-інтернів фармацевтичних факультетів уявлення про загальну схему проведення раціональної медикаментозної терапії різних патологічних процесів і окремих

їх проявів, основні принципи індивідуального підбору найбільш ефективних і безпечних лікарських засобів на базі даних фармакодинамики і фармакокінетики з урахуванням можливого прояву їх побічної дії.

Перша тема заняття присвячена вступу і загальним проблемам фармакотерапії. Воно розкриває системний підхід до вивчення дисципліни, дає уяву про предмет, мету та завдання фармакотерапії, взаємозв'язок її з медико-біологічними і клінічними дисциплінами.

Провізори-інтерни и вивчають основи деонтології, етики відносин з медичним персоналом, хворими. Вони знайомляться з поняттями про клінічні симптоми і синдроми захворювань методами клінічного обстеження хворих (розпитування - скарги, дані анамнезу хвороби та життя; фізикальними методами обстеження хворої людини - огляд, пальпація, перкусія, аускультация; лабораторні методи - загальні аналізи, біохімічні дослідження; інструментальні методи - електрофізіологічні, рентгенологічні, ендоскопічні, цитологічні, ультразвукові), загальними принципами інтерпретації результатів обстеження хворого. За час навчання на кафедрі фармакотерапії провізори-інтерни и засвоюють на пізнавальному рівні методологію постановки діагнозу лікарем (діагноз попередній, диференціальний, остаточний), знайомляться з загальними принципами побудови діагнозу, видами фармакотерапії (етіотропна, патогенетична, симптоматична, замісна).

Самостійна робота виконується з використанням підручників, навчальних посібників, довідників і додаткової літератури. Провізори-інтерни и заповнюють таблиці по проведенню фармакотерапії хвороб людини, вирішують ситуаційні задачі [3].

На цьому занятті проводиться знайомство зі структурою багато профільних лікувальних установ: Запорізької обласної клінічної лікарні, госпітального відділення інвалідів Великої вітчизняної війни та їх функціональними підрозділами (маніпуляційними, постами медичної сестри, палатами для хворих), порядком медикаментозного забезпечення хворих у відділеннях, знайомство з апаратурою, використовуваною для

фармакодинамічних, фармакокінетичних та функціональних досліджень (томографи, спектрофотометри, хроматографи, реографи, електрокардіографами, електроенцефалографами, реографи, апаратами ультразвукової діагностики та плазмаферезу). Викладач представляє аналіз електрокардіограм, реограм, розрахунки індивідуальних доз препаратів.

Друга гема так званої загальної фармакотерапії відображає загальні питання клінічної фармакології. Провізори-інтерни и повинні знайомляться з сучасними уявленнями про основні фармакокінетичні процеси: всмоктування, розподіл, біотрансформація, виведення лікарських засобів із організму людини. Вони знайомляться з основними фармакокінетичними параметрами, видами лікарської взаємодії, основними побічними проявами лікарських препаратів, а також способами профілактики ускладнень фармакотерапії.

Під керівництвом викладача провізори-інтерни и проводять експертну оцінку історії хвороби та визначають адекватність призначення лікарських засобів конкретному хворому по відношенні до прийому їжі, необхідність у змінненні дози та кратності призначення препаратів хворому із захворюваннями шлунково-кишкового тракту, печінки та нирок, гіпопротеїнемією. Провізори-інтерни и самостійно проводять аналіз листів призначень на предмет виявлення несумісних препаратів та прогнозування можливості розвитку побічних ефектів препаратів та їх клінічних видів з урахуванням особливості стану даного конкретного хворого. Знайомляться з тематичним хворим з розвинутим побічним ефектом лікарської терапії. Обґрунтовують категорію, вид і різновидність побічних ефектів лікарських препаратів. Визначають тягар їх клінічного перебігу, пророкують залежність побічної дії від режиму дозування та стану функціональних систем організму. Виявляють фактори, які впливають на якісну та кількісну характеристику. Планують для використання відомі у теперішній час методи нефармакологічної та фармакологічної корекції побічних ефектів, способи їх ліквідування.

Провізори-інтерни и також знайомляться з наказами МОЗ України № 347 від 19.12.2000 р. «Про затвердження інструкції про здійснення нагляду за

побічними реакціями лікарських засобів», №51 від 28.02.2001р. «Про організацію подання інформації про побічну дію лікарських засобів», № 173 від 27.04.2004р. «Про подальше вдосконалення реєстрації та подання інформації про побічні реакції лікарських засобів». На основі цих наказів вони вчать збирати інформацію про випадки побічної реакції лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах та подавати її до обласного центру медичної статистики у вигляді звіту на основі заповненої форми № 137/о (карт-повідомлень) «Повідомлення про побічні реакції лікувальних засобів». Така форма роботи сприяє підвищенню свідомості про безпечність фармакотерапії та наближує їх до практичної діяльності.

Підсумковим етапом самостійної роботи провізорів-інтернів є виконання ситуаційних завдань, при вирішенні яких провізори-інтерни повинні обґрунтувати вибір лікарських препаратів, принципи їх призначення, врахувати особливості фармакокінетики лікарського препарату в певній клінічній ситуації. При необхідності обґрунтувати принципи комбінованої терапії в залежності від патофізіологічного варіанту перебігу захворювання, пояснити принципи дозування лікарських засобів, вибору лікарської форми та оптимальних шляхів введення, тривалості призначення та порядку відміни, визначення критеріїв ефективності і безпеки медикаментозної терапії. Питання для контролю кінцевого рівня знань підкреслюють роль і значення фармакотерапії в комплексному лікуванні захворювань, методів обстеження хворих для діагностики і лікування, взаємозв'язок між фармакокінетикою і фармакодинамікою лікарських препаратів. Особливо важливо для провізора-інтерна має усвідомлення про його майбутню роль в профілактиці побічної дії ліків і ускладнень фармакотерапії, несприятливих наслідків взаємодії ліків, а також підвищенні ефективності і безпеки медикаментозної терапії.

Висновки: У процесі вивчення загальних проблем фармакотерапії провізори-інтерни знайомляться з поняттями про етіологію, патогенез, симптоми та синдроми захворювання людини, методами клінічного обстеження пацієнтів, методологією діагнозу, видами фармакотерапії, медичною

документацією, взаємозв'язком між фармакокінетикою і фармакодинамікою лікарських препаратів.

Література:

1. Дунаев В. В., Крайдашенко О. В., Білай І. М. Методичний посібник для практичних занять з фармакотерапії для студентів фармацевтичного факультету. - Запоріжжя, 2004.- 104 с.

2. Лекции по фармакотерапии / Б.А.Самура, Л.Т.Малая, В.Ф.Черных и др.; Под ред. акад. Б.А.Самуры.-Харьков: Изд-во НФаУ: Золотые страницы, 2004.-544 с.

3. Самостійна робота студентів вищих навчальних закладів: досвід, проблеми та перспективи. - Х.: Вид-во НФаУ, 2004.- 216 с.

4. Фармакотерапия Б.А.Самура, Л.Т.Малая, А.Д.Визир и др. / За ред. акад. Б.А.Самури:[У 2-х т.]-Х.: Прапор; НФаУ, 2000.-Т 1,-672 с;

References:

1. Posibnyk dlya praktychnykh zanyat' z farmakoterapiyi dlya studentiv farmatsevtichnoho fakul'tetu. - Zaporizhzhya, 2004.- 104 p.

2. Lektsyy po farmakoterapiyyu B.A.Samura, L.T.Malaya, V.F.Chernykh.; Khar'kov: NFaU: Zolotyie stranytsy, 2004.-544 p.

3. Samostiynna robota studentiv vyshchyykh navchal'nykh zakladiv: dosvid, problemy ta perspektyvy. - Khar'kov: NFaU, 2004.- 216 p.

4. Farmakoterapiyya B.A.Samura, L.T.Malaya, A.D.Vyzyr. Khar'kov: NFaU, 2000.-№ 1, 672 p.